HÔRNSTENEN

2/2025

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)

ANSÖKAN TILL KANDIDATUTBILDNINGEN STARTAR I APRIL

ETT ANNAT PERSPEKTIV PÅ ÅTERVÄNDSGRÄNDERNA

Ibland verkar Gud föra de sina in i återvändsgränder. Israeliternas snabba avfärd från Egypten såg ut att få ett hastigt slut när Moses – helt enligt Guds instruktioner – ledde Israel till en plats där det mänskligt sett var omöjlig att överleva. Framför dem låg Röda havet och bakom dem närmade sig en våldsam armé. Folket saknade såväl båtar för att korsa havet med som också vapen för att strida med. De hade inga egna resurser för att ta sig ur återvändsgränden.

”Mose svarade folket: ’Var inte rädda! Stanna upp och bevittna den frälsning som Herren i dag ska ge er. Så som ni ser egyptierna i dag ska ni aldrig någonsin se dem igen. Herren ska strida för er, och ni ska hålla er stilla’” (2 Mos 14:13–14.)

Guds syn på situationen var annorlunda än människans. Det oöverstigliga hindret var, ur hans perspektiv, ett medel för räddning. Samma vatten både förintade fienden och räddade Guds eget folk när Herren öppnade vägen genom Röda havet. Från och med nu skulle Guds folk, Israel, alltid vara det folk som Gud hade räddat genom vattnet. För Gud finns det inga återvändsgränder.

En annan gång bestod återvändsgränden av bergsväggar och av en rund, tung sten. I själva verket bestod det av något ännu mycket hårdare, kallare och mer ogenomträngligt, nämligen döden själv.

Men på påskmorgonen fick även denna fiende, som var människan övermäktig, erkänna sig besegrad och ge vika när Kristus uppstod från de döda.

"Men Gud har uppväckt honom och löst honom ur dödens vånda, eftersom det inte var möjligt för döden att behålla honom." (Apg 2:24)

Efter detta kunde inte ens lyckta dörrar hindra Jesus från att komma till de sina för att välsigna dem. De kan inte hindra honom idag heller, oberoende av om de låsta dörrarna befinner sig framför eller bakom oss.

”För jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller furstar, varken något som nu är eller något som ska komma, varken makter, höjd eller djup eller något annat skapat ska kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre”. (Rom 8:38-39)

Också tidigare har Gud banat väg för de sina till platser som varit omöjliga att nå. Men om inte ens graven var en återvändsgränd för Jesus, varför skulle då det som du nu oroar dig för vara det?

SOILI HAVERINEN
GENERALSEKRETERARE
16.4.2025

WWW.DEEPL.COM OCH JAKOB DAHLBACKA

JORDAN B. COOPER BESÖKER FINLANDS TEOLOGISKA INSTITUT

Den amerikanske lutherske pastorn och professorn i dogmatik vid American Lutheran Theological Seminary, Jordan B. Cooper, besöker Finlands teologiska institut fredagen den 25 april 2025.

Teologistudenter kan delta i en gemensam lunch med Cooper kl. 11.30, och kl. 12.30-14 håller han en föreläsning på engelska om ”Sola Scriptura in a Post-Christian World”. Föreläsningen streamas på STI:s YouTube-kanal. Han kommer också att vara närvarande vid den dagliga bönen och kaffet fram tills han åker till Ryttylä. Du är välkommen att antingen delta eller följa med via streamingen!

INSAMLING OCH FUNDRAISING FÖR ATT STÖDJA KANDIDATUTBILDNING

I september börjar Finlands teologiska institut (STI) en engelskspråkig teologisk kandidatexamen i samarbete med Fjellhaug International University College. Även om de finska studenterna i programmet Bible, Ministry and Mission endast har en nominell studieavgift och är berättigade till finansiering av högre utbildning för sina studier, så tillkommer kostnader för studierna i Norge. Studenterna har en veckolång internatkurs på Fjellhaug i Oslo varje höst- och vårtermin. För vissa studenter kan detta vara en svår ekonomisk insats.

Av denna anledning inrättar STI en separat kandidatutbildningsfond, som bland annat kommer att göra det möjligt att stödja studenters vistelser i Norge. Studenter kan använda fonden för att ansöka om stöd för resor, boenden och måltider i Fjellhaug. Fonden gör det också möjligt för oss att komplettera vårt bibliotek med litteratur som våra grundutbildningsstudenter behöver och som de har svårt att få tillgång till från andra bibliotek. Utbildningsfonden har ett eget permanent MobilePay-nummer: 22724 och ett referensnummer för bankdonationer: 42903.

Koulutusrahastolla on oma pysyvä MobilePay-numeronsa: **22724** sekä viitenumero pankkilahjoituksiin: **42903**

Danske Bank
IBAN: FI74 8000 1100 5642 45
BIC: DABAFIHH

Nordea
IBAN: FI66 1555 3000 1169 14
BIC: NDEAFIHH

QR-koodi

STI teologian kandikoulutus
#22724

(WWW.DEEPL.COM/TRANSLATOR OCH STIG-ERIK ENKVIST)

GUDS LAMM TAR BORT VÄRLDENS SYND

KRISTI FULLKOMLIGA FÖRSONINGSOFFER

Nya testamentet förklarar innebörden av Jesu död med hjälp av offerkulten som stipulerades i Mose lag och tempelinstitutionen. I Hebreerbrevet beskrivs Jesus som översteprästen som genom att offra sitt eget blod utförde försoningen inför Gud (Heb 2:7; 9:11–14). Paulus skrev om Jesu död på korset som ett offer vars blod blev stänkt på förbundsarkens i det allra heligaste (Rom 3:25). Han berättade om den syndfrie Jesus, som Gud gjorde till synd (2 Kor 5:21). Orden syftar på den stora försoningsdagen, då översteprästen lade händerna på en skuldfri bock för att lägga på den folkets synder (3 Mos 16:10). Offerteologin är bakgrund till Johannes Döparens rop: "Se: Guds lamm som tar bort världens synd!" (Joh 1:29.)

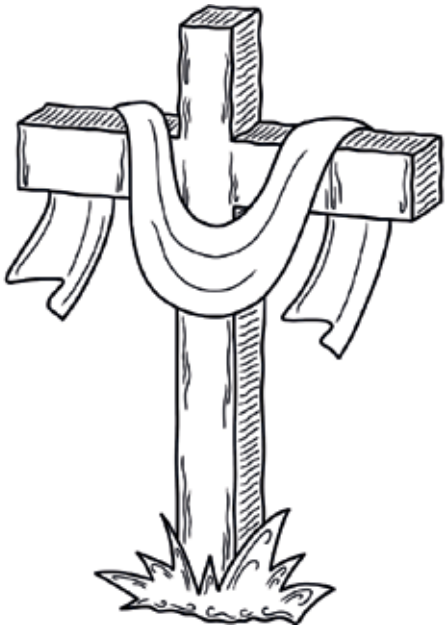

NT tar också fram skillnaden mellan bilden och dess uppfyllelse. Enligt Hebreerbrevets författare uppnådde blodet från getter och tjurar endast yttre renhet. Det tog inte bort synder, men Kristi blod renar samvetet (Heb 9:13–14; 10:5). Präster offrade upprepade gånger. Istället gav Kristus ett engångsoffer (9:25–26). Endast djur som lagen föreskrev användes som offer. Kristus, å andra sidan, är Guds Son, som utförde det fullkomliga offret för att sona folkets synder (1:3; 10:11–12).

GUD FÖRBJÖD MÄNNISKOOFFER

Hur tar vi oss från ett offerdjur till Guds Sons fullkomliga offer? En slags utgångspunkt är patriarkberättelserna. Gud sade åt Abraham att offra sin son Isak (1 Mos 22:1–14). Dagens läsare är chockad över befallningen. Människooffer var dock inget ovanligt fenomen i den tiden och kulturen. Kananéerna offrade sina söner och döttrar till gudarna (5 Mosebok 12:31). I Abrahams fall gick det inte så långt. När han förberedde sig för att offra Isak hindrades han av Herrens ängel som i stället pekade ut en bagge. Berättelsen kan läsas så att Gud inte var främmande för människooffer. Å andra sidan offrades

inte Isak. Detta människooffer var inte godtagbart för Gud.

Senare förbjöd Mose lag uttryckligen människooffer (3 Mos 18:21; 20:2–5; 5 Mos 12:31). Profeterna fördömde kraftigt israeliternas människooffer: ”De har byggt upp Tofethöjderna i Hinnoms sons dal för att där bränna upp sina söner och döttrar i eld, fastän jag aldrig har befallt eller ens tänkt mig något sådant.(Jer 7:31; se även till exempel Hes 16:20–21). Folkets människooffer var ett tecken på hur djupt nationen hade fallit. På grund av dem straffade Gud sitt folk med exilen: ” De lät sina söner och döttrar gå genom eld och bedrev spådom och trolldom. De sålde sig till att göra det som var ont i HERRENS ögon och uppväckte därmed hans vrede.” (2 Kun 17:17.

GUD ACCEPTERADE ETT MÄNNISKOOFFER

GT:s otvetydiga förbud mot människooffer är en viktig bakgrundsfaktor för profeten Jesajas löfte om Herrens lidande tjänare:

Men all vår skuld lade HERREN på honom. Han blev misshandlad, men han ödmjukade sig och öppnade inte sin mun. Lik ett lamm som förs bort till att slaktas, lik ett får som är tyst inför dem som klipper det, så öppnade han inte sin mun. Genom våld och dom blev han borttagen. Vem i hans släkte besinnar att när han rycktes bort från de levandes land, blev han plågad på grund av mitt folks överträdelse? (Jes 53:6–8.)

Jesajas ord om en människa som likt ett försoningsoffer dör på grund av allas syndaskuld förklaras av Gamla testamentets offerteologi. Endast blodet från ett oskyldigt offer ger försoning mellan människan och Gud. Detta är förståeligt. Det är dock mycket märkligt att offret är en tjänare till Herren i stället för ett rent djur, en människa som – som Jesajas bok antyder – dessutom är mer än en människa (jfr Jes 9:1–6). Guds frälsningsplan bryter mot lagens stadgar. Eller så blir de föråldrade eftersom ett nytt förbund grundläggs genom människooffret. Frälsningsplanens förverkligande i Jesus bekräftas av det faktum att Gud uppväckte från de döda honom som dog på grund av våra överträdelser (Rom 4:24–25). Detta människooffer accepterades av Gud. Det offret var trots allt hans val. Korset och den tomma graven vittnar om det.

TEXT: VESA OLLILAINEN
BILD: PIXABAY.COM

GUDS FRÄLSNINGSPLAN BRYTER MOT LAGENS STADGAR.

FRÅN SKOGEN TILL ARBETET I GUDS RIKE

Jukka Paananen, missionsledare för Rauhan Sana (Fridens Ord) och 2:e vice ordförande i STI:s styrelse, som har kallats till förkunnare av Guds ord från skogarna, uppmanar: ”Gör dina framtida val för Guds rike.”

Vad skulle du vilja berätta om dig själv först?

Jag är 54 år gammal och gift. De senaste tre åren har jag tillsammans med min fru Kristiina ägnat nästan all min fritid åt att renovera ett gammalt trähus, med bara garaget och trädgården kvar att göra. Mina fritidsintressen är skidåkning på vintern och fotboll på sommaren. Året runt tillbringar jag min tid i skogen eller i naturen. Under de senaste åren har jag också blivit bekant med olika förtroendeuppdrag. För närvarande sitter jag i Karleby stadsfullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkorådet och för andra gången är jag ordförande i Uleåborgs stiftsfullmäktige.

Du är missionsledare för ”Rauhan Sana”. Vad gör du i ditt jobb?

Det bästa med mitt jobb är mångsidiga arbetsuppgifter. Vi är en mycket liten organisation i Finland, bara tre personer, eftersom det mesta av arbetet på fältet utförs av lekmän i lokala föreningar.

Mitt arbete omfattar kontorsarbete, samordning av utlandsmission, missionsresor utomlands, predikningar i hemlandet, konfessionellt skolarbete, hantering av Ingermanlands kyrkas angelägenheter med systerförsamlingar och organisationer, och naturligtvis kontakter med STI och andra organisationer.

Hur har din väg sett ut till din nuvarande roll som missionsledare för Rauhan Sana?

Min ”karriärutveckling” påverkades i hög grad av resorna av aktionstyp 1992 till Lettland och 1995 till Aunus och Vitele i ryska Karelen. Jag tog examen som skogsbruksingenjör 1994, och på grund av lågkonjunkturen fanns det inga jobb att få inom sektorn. Jag hade andra jobb fram till 1997, då en heltidstjänst som missionssekreterare på Rauhan Sana blev ledig. Jag blev vald och hade tjänsten tills vi åkte till Ryssland på ett missionsuppdrag. De två åren förvandlades gradvis till 14 år i Ryssland där jag arbetade för Ingermanlands kyrka. Efter att ha återvänt därifrån började jag som missionsledare 2017.

Hur skulle du beskriva ditt kall? På vilket sätt har den förändrats över tid?

Jag förstod och upplevde att Jesus kallade mig till tjänst en kväll när jag var omkring 20 år gammal och läste Bibeln. Den kallelsen bekräftades snabbt när jag fick mina första kallelser att tala vid olika evenemang. Min kallelse att predika Guds ord är stark och tydlig, och den har bara blivit starkare med tiden. Det gör det na-

turligtvis enklare och mer uppmuntrande. På grund av ett pressat arbetsschema har mina teologistudier tyvärr begränsats till drygt 100 högskolepoäng. Detta lappar jag sedan ihop genom att läsa igenom den stora hyllan med andliga böcker och kommentarer som förberedelse för predikningarna.

Du är också 2:e vice ordförande i STI:s styrelse. Vilken betydelse har STI för dig och för Rauhan Sana som organisation?

På 1990-talet var jag särskilt imponerad av den dåvarande generalsekreteraren Eero Junkkaalas predikningar. Jag fick ut mycket av det och av allt det material som STI producerade. Under mitt arbete som missionssekreterare 1997–2003 insåg jag också att Rauhan Sana borde vara medlem i STI, eftersom lekmannapredikanter behöver fördjupad teologisk kunskap. Det blev dock inget STI-medlemskap då, men väl 2017. I vår tid behövs den utbildning och det samarbete med andra organisationer som STI erbjuder mer än någonsin.

Vilken hälsning skulle du vilja skicka till nuvarande teologistudenter?

Ni spelar en nyckelroll när vi ser på den andliga situationen i Finland. Jag vill särskilt uppmuntra er att sätta Guds rike i centrum för era framtida val, även om de ibland kan verka obetydliga för andra.

Ta alltid hänsyn till målgruppen och deras förståelse när du predikar. Be till Gud om bekräftelse på just din kallelse. Vi har en god och rik Gud som gärna ger sina goda gåvor.

INTERVJU: SOILI HAVERINEN
FOTO: ANNE YRJÄNÄ

WWW.DEEPL.COM OCH CHRISTIAN PERRET

IUSTITIA 40 Kaaresuvannosta Gambiaan: Näkökulmia lestadiolaisuuden historiaan

(Från Kaaresuvanto till Gambia - Perspektiv till lestadianismens historia)
OBS! Boken är på finska

Beställ boken i förhand 25 €.
Boken utkommer under senvåren.

Skicka e-post eller ring:
sti@sti.fi, 09 6689 550

ANSÖKAN TILL KANDIDAT-UBILDNINGEN STARTAR

Utbildningen Bachelor of Theology som börjar nästa höst kan man ansöka till fr.o.m den här månaden när du har denna tidning i din hand.

Den treåriga Bachelor in Theology, Mission and Ministry, som huvudsakligen sker på engelska från Finland, kommer att erbjudas i samarbete med Fjellhaug International University College. STI erbjuder en stödjande gemenskap och ett ramverk för studier i Finland. Genom kursen kan studenterna avlägga en formellt ackrediterad europeisk teologie kandidatexamen, som de sedan kan ansöka om för en magisterexamen i Finland eller någon annanstans. Det är också möjligt att få finansiering för högre utbildning. (studiestöd för högskolestudier).

Studierna omfattar bland annat introduktionskurser i Bibeln, kyrkohistoria, kristen lära och etik, praktisk teologi, missionsteologi, kritiskt tänkande och akademiskt skrivande. Under det andra och tredje året fördjupas dessa, bland annat genom studier av nytestamentlig grekiska. I programmet ingår också praktik, t.ex. i någon av STI:s medlemsorganisationer.

Om tre års studier verkar för mycket eller om du bara behöver en biämneshelhet i teologi, kan det första året också avläggas som en separat modul på 60 studiepoäng.

Mer information finns på STI:s webbplats: sti.fi/etusivu/uusi-theologi-koulutus-2025/

Fjellhaug International University College webbplats: fih.fjellhaug.no/

Själva ansökan finns på: fsweb.no/soknadsweb/velgInstitusjon.jsf

Du kan anmäla dig till listan över intresserade genom att skicka e-post till Vesa Ollilainen (vesa.ollilainen@sti.fi).

Lanseringen av ackrediterad utbildning är ett viktigt steg i STI:s arbete. Be för varje skede i utbildningen, nu särskilt för rekrytering av studenter och planering inför hösten.

* * * * *

NÄSTA ÅR I JERUSALEM?

STI planerar en studieresa till Israel under våren 2026 i samarbete med Finlands ev.luth. Folkmission. Om säkerhetsförhållandena tillåter är avsikten att anordna en studieresa på cirka en vecka för att besöka bibliska platser i Galileen, Judeen och Jerusalem, under ledning av lokala teologiska guider.

STI har under de senaste åren fått riktade donationer för studieresan till Israel, vilket gör det möjligt att delvis subventionera kostnaderna för de teologiestuderande som kommer att åka med på resan. Att bekanta sig med de bibliska platserna på ort och ställe levandegör Bibelns undervisning och är därför en viktig möjlighet för teologistuderande. Öronmärkt stöd för detta ändamål kan fortfarande ges för att göra studieresan ekonomiskt genomförbar för så många studenter som möjligt. Du kan ge ditt stöd

till resan genom att donera till något av våra donationskonton (kontouppgifter på sidan 15) och använda referensnumret 42806 som tilldelats denna insamling.

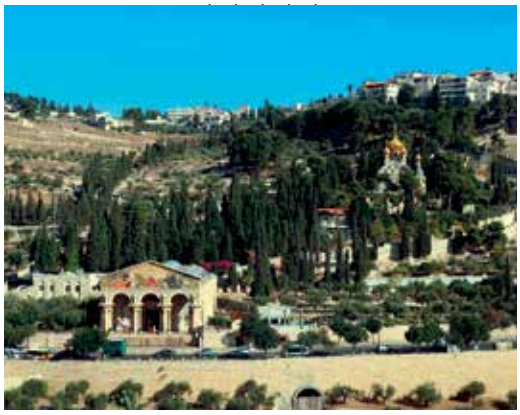

OM EKONOMIN

STI har ekonomiskt inlett året som förväntat. Under de två första månaderna uppgick intäkterna till 55 353 euro och utgifterna till 57 100 euro, vilket ger ett ekonomiskt resultat på -1 777 euro. Under januari och februari har medlemsorganisationerna betalat sina medlemsavgifter. Beräkningarna för mars är ännu inte klara. Förfallodagen för stödjande medlemsavgifter var in slutet av mars, så intäkterna kommer att vara högre än i januari och februari.

* * * * *

HAR DU EN ”AIR FRYER” SOM DU INTE BEHÖVER?

Råkar du ha en fungerande men överflödig fritös ”air fryer” i dina gömmor? Det finns ingen konventionell ugn i STI:s nuvarande lokaler, men ibland skulle det vara trevligt om studenter som studerar en lång dag kunde värma upp en krispig pizzaslice eller en karelsk pirog som mellanmål. En ”air fryer” skulle kunna tillgodose detta behov. Så vi skulle gärna ta emot en sådan som gåva.

TEXTER: SOILI HAVERINEN
FOTOS FRÅN ISRAEL: PEXELS.COM

WWW.DEEPL.COM OCH FREDRIK KLEMETS MED LEIF ERIKSON

ETT AVHANDLINGSARBETE OCH EN BLICK IN I FRAMTIDEN

Under den sista tiden i de gamla lokalerna prövade jag mig själv i den långa och mörka vinterns dysterhet, när jag skrev ihop en kandidatavhandling på min egen läsplats. Nu, ett år senare, har avhandlingen återlämnats och de nya lokalerna noggrant utforskats. De nya utrymmenas hyllavstånd, litteraturutbudet och soffan i kafferummet blev bekanta under en intensiv tremånaders arbetsinsats. Flytten, där jag spelade en aktiv roll, blev verkligen av och utrymmena känns bekanta och familjära.

En plats där jag kan läsa och skriva i lugn och ro är i sej själv viktigt för mig och kanske den största förutsättningen för att inte låta avhandlingarna bli liggande utan få dem ordentligt gjorda. STI erbjöd mycket mer än bara utrymme, bland annat inskaffades till hyllorna den mest omfattande kommentaren till Apostlagärnigarna som finns. Diskussionerna kring avhandlingen var också fruktbara, ibland ganska eldiga. Min avhandling blev också grundligt korrekturläst av STI:s sakkunnig i teologi, Vesa Ollilainen, innan den återlämnades.

Sådant är verkligen viktigt när jag nu funderar över hur avhandlingen kunde slutföras med den äran. Studierna kommer att fortsätta fram till våren nästa år, om än i något lugnare takt än under tidigare år. Min vistelse i Helsingfors ser ut att bli fyra år lång såsom min ursprungliga plan var. Under de tre åren hittills har både STI och det på studentaktiviteter inriktade STIO blivit mycket viktiga. På STIO har jag fått möjlighet att öva upp mina administrativa

färdigheter, inte minst under detta år då jag fungerat som dess ordförande. På många sätt har institutet blivit ett hem för mig.

Både jag och mina vänner på STI funderar mycket på vad som skall hända efter examen. Finns det fortfarande en chans att gå till brödet i den folkkyrka som vi ber för varje dag. Eller kommer en plats att finnas till exempel i STI:s medlemsorganisationer av vilka många blivit bekanta under årens lopp. Endast Gud vet vart vägen leder, men åtminstone kan man vara säker på att det stöd och den undervisning man fått på STI är till hjälp på vägen.

TEXT: PERTTU NIEMINEN, TEOLOGIE STUDERANDE OCH ORDFÖRANDE FÖR STIO
FOTO: KALLE PAJALA

(WWW.DEEPL.COM OCH ULF EMELEUS)

Adressen Kajsaniemigatan 4 A, 7. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank

Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

MobilePay 51533

Annställda
generalsekreterare Soili Haverinen
sekreterare Kirsi Kuru
sakkunnig i teologi Vesa Ollilainen

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läseplatser.

Öppet under perioderna kl. 9–16.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Daniel Nummela,
Finlands ev.luth. Folkmission

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Såningsmannen
Bedjarrörelsen i Västra Finland
Finlands ev.luth. Folkmission
Luth. Evangeliföreningen i Finland
Finska Bibel-institutet
Sv.Luth. Evangeliföreningen i Finland
Laestadianernas Fridsföreningars Förbund och
Missionsförbundet "Rauhan Sana"

Finansieras av frivilliga bidrag.
Medlemsavgift för understödande medlemmar:
50 €/år (studerande gratis, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
RA/2020/1362 som började 1.1.2021 och är giltigt tills vidare.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print)
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAJSANIEMIGATAN 4 A
00100 HELSINGFORS

PÄRMBILDER: PEXELS.COM

MEN PETRUS OCH JOHANNES SVARADE DEM: ”BEDÖM SJÄLVA OM DET ÄR RÄTT INFÖR GUD ATT LYDA ER OCH INTE GUD. VI FÖR VÅR DEL KAN INTE HÅLLA TYST MED VAD VI HAR SETT OCH HÖRT.”
(APOSTLAGÄRNINGARNA 4:19–20)